

Nye standarder for elektronisk samarbeid innenfor pleie og omsorg er på vei ut til kommunene

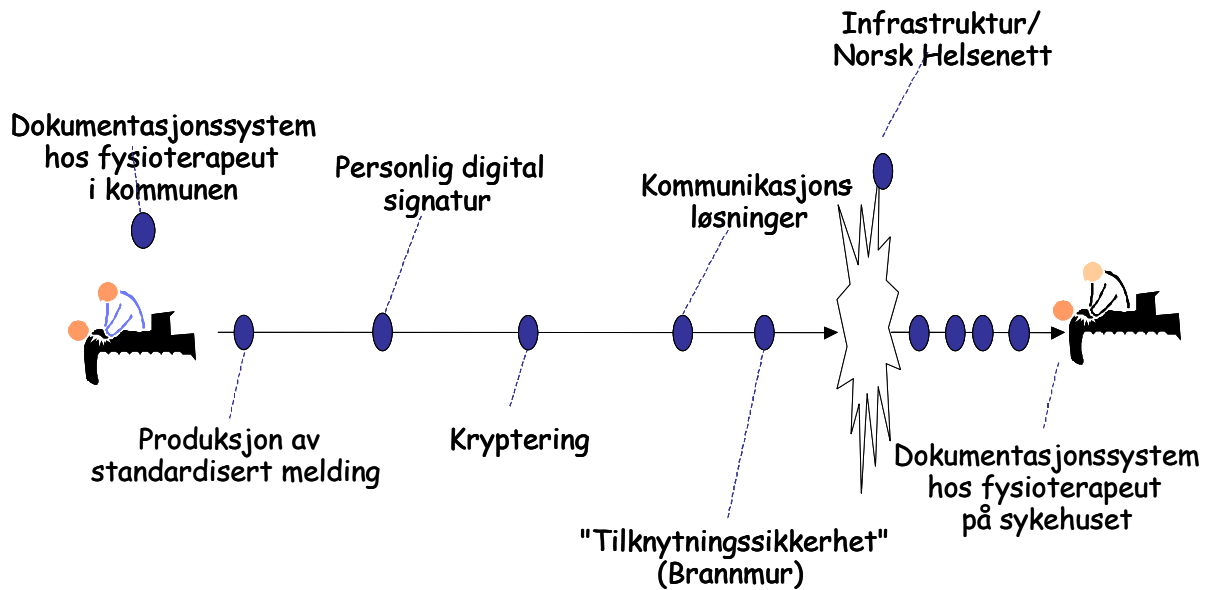
KITH er et aksjeselskap som er etablert og eid av det offentlige. Aksjonærene i KITH er Helse- og omsorgsdepartementet, Sosial- og arbeidsdepartementet og Kommunenes sentralforbund. KITHs virksomhetsidé er å fremme en samordnet innføring og anvendelse av informasjonsteknologi for å støtte et helhetlig pasient- og brukerforløp. KITH jobber spesielt med utarbeidelse av standarder og bidrar til en samordnet innføring av disse i stor skala. Mer om KITH på www.kith.no. Her ligger det også informasjon som er spesielt rettet til kommune

De som yter helse- og sosialtjenester i kommunene har mange samarbeidspartnere både utenfor og innenfor egen organisasjon. For å kunne gi brukerne et godt tilbud, kreves det at hver enkelt medarbeider samhandler med andre. Sykepleieren på sykehjemmet har for eksempel behov for å vite hvilke medikamenter en bruker skal ha, når vedkommende blir overført fra sykehuset. Dette kan være medikamenter som er foreskrevet av fastlege, spesialist på sykehuset eller andre spesialister. Det er viktig at disse opplysningene blir gjort tilgjengelig raskt. Dette kan gjøres ved standardisert og sikker elektronisk overføring av legemiddelinformasjon.

KITH utarbeider standarder som både omfatter det helsefaglige innholdet i meldingene og den tekniske innpakningen. KITH har også utarbeidet en generell kravspesifikasjon for dokumentasjonssystemer i pleie- og omsorgstjenesten, som blant annet sikrer at slike systemer ivaretar de krav som stilles i lover og forskrifter. Det er nyttig for beslutningstakere i kommunene å kjenne til at disse standardene finnes, slik at flest mulig medarbeidere i pleie- og omsorgstjenesten kan få dra nytte av de nye mulighetene dette gir.

Forutsetninger for elektronisk samhandling

Mange forutsetninger må være på plass for å få elektronisk samhandling til å fungere. Det hjelper ikke at man har fått et godt dokumentasjonssystem på sykehjemmet hvis leverandøren av dette systemet ikke har løsninger for kommunikasjon med de andre man trenger å samarbeide med. Når sensitiv informasjon skal håndteres stilles det også krav til hvordan informasjonen skal sikres i overføringsprosessen. Kommunikasjonen vil ofte skje via et lukket bredbåndsnett. Kommunen må da tilfredsstillе visse sikkerhetskrav for å kunne knytte seg til nettet. Figuren under viser hvilke ledd informasjonen må passere gjennom ved overføring av en rapport fra en fysioterapeut til en annen.

Skal man få til dette, må:

- kommunen ha et elektronisk dokumentasjonssystem med kommunikasjonsprogramvare som gjør informasjonen klar for sikker overføring
- informasjonen kunne overføres på en sikker transportvei, som for eksempel Norsk helsenett
- kommunen kunne dokumentere at de ivaretar informasjonssikkerheten på en tilfredsstillende måte
- samarbeidspartene ha et dokumentasjonssystem som inneholder eller kan motta den informasjonen som overføres

Ved overføring av sensitiv informasjon kan det være aktuelt å forsegle meldingen med en digital signatur (PKI).

Det er også viktig at brukerne utnytter de mulighetene som ligger i dokumentasjonssystemet, og registrerer informasjon som er nyttig ikke bare ut fra egne behov, men også med tanke på at denne informasjonen skal kunne brukes av andre aktører for videre oppfølging av pasienten.

Helsenettet som transportvei for sensitiv informasjon

Norsk Helsenett er en lukket og sikker kommunikasjonskanal mellom aktører som har behov for å utveksle sensitiv informasjon. Helsenettet har størst utbredelse i Nord-Norge og Midt-Norge, men er også på rask fremmarsj i de øvrige landsdelene. Utgangspunktet var å etablere bredbåndsnett med sykehusene, men svært mange fastleger og et økende antall kommuner er nå også enten tilknyttet eller i ferd med å knytte seg til dette nettet. KITH har utarbeidet en anbefaling til hvordan kommunene kan knytte seg til helsenettet på en sikker måte. Denne ligger også fritt tilgjengelig på KITH sine hjemmesider, <http://www.kith.no>.

Hvilken informasjon kan i dag sendes elektronisk i kommunene?

Standardiserte meldinger har vært brukt av fastlegene i mange år. Dette gjelder spesielt for overføring av laboratoriesvar fra laboratorium til lege. Enkelte sykehjem mottar også laboratoriesvar elektronisk fra laboratoriet. Mange legekantor utveksler elektroniske henvisninger og epikriser med spesialisthelsetjenesten. Disse meldingene kan også benyttes av pleie- og omsorgstjenesten.

For dokumentasjonssystemer i pleie- og omsorgstjenesten er det utarbeidet en nasjonal kravspesifikasjon med utgangspunkt i den tilhørende nasjonale journalstandard. Leverandørene av dokumentasjonssystemene har tatt i bruk deler av kravspesifikasjonen. Det er også utarbeidet egne standarder for overføring av informasjon mellom pleie- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten. Disse standardene tar også utgangspunkt i den nasjonale journalstandard. Følgende standarder er tilgjengelige:

- **Utskrivnings- og innleggelsesrapport.** Denne meldingen brukes i forbindelse med overflytting av pasienten mellom ulike institusjoner og inneholder informasjon fra journalen som er spesielt viktig i forbindelse med videre behandling og oppfølging av pasienten. Et eksempel på bruk av denne rapporten er i forbindelse med overføring av dokumentasjon som sykepleier i spesialisthelsetjenesten har utarbeidet og som vil være nyttig når sykehjemmet skal følge opp videre. Et annet eksempel på bruk er overføring av dokumentasjon mellom fysioterapeuter i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.
- **Søknad om kommunale tjenester.** Når en pasient skal overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten, er det viktig at pasienten får et tjenestetilbud som gjør ham eller henne i stand til å takle hverdagen. For kommunehelsetjenesten er det også viktig at de får informasjon om hvilke tjenester det er behov for så raskt som mulig.
- **Logistikkmelding.** Denne meldingen kan brukes for å gi beskjed om at det er en endring i pasientens behov for tjenester. Meldingen kan for eksempel brukes for å varsle hjemmesykepleieren om at brukeren er innlagt på sykehus og at det derfor ikke vil være behov for hjemmebesøk inntil videre.

Hvordan skal kommunen komme i gang med standardisert elektronisk samhandling?

Foreløpig er det kun et fåtall kommuner som arbeider med utprøving av standardiserte meldinger innenfor pleie og omsorg. Blant dem er Stavanger kommune som har deltatt i arbeidet med å spesifisere meldingene og som også har erfaring fra å sende utskrivningsrapporter mellom sykehus og pleie- og omsorgstjenesten. Stavanger kommune kommer også til å være en viktig aktør i arbeidet med å utvikle og prøve ut nye meldinger. Andre utprøvkommuner er Trondheim, Steinkjer og Tromsø. Disse kommunene dekker til sammen de mest aktuelle elektroniske dokumentasjonssystemer. Kommuner som ønsker å komme i gang, bør derfor først ta kontakt med KITH eller sin systemleverandør for å få oversikt over hvilke løsninger som allerede finnes. KITH vil også kunne gi svar på om de aktørene det er behov for å kommunisere med har innført denne type løsninger og gi råd om hvordan kommunen bør gå fram for å komme i gang med standardisert elektronisk samhandling.

På KITHs hjemmesider er det egne sider for kommunene. Her er det lagt ut informasjon om prosjekter KITH har jobbet med som kan være av spesiell interesse for kommunene, og informasjon om aktuelle standarder.

Nasjonal satsing på samordnet utvikling av elektronisk samarbeid med og innen kommunal helse- og sosialtjeneste

KITH har vært en pådriver for å etablere en nasjonal satsing som er rettet spesielt mot kommunene. I den statlige strategiplanen **S@mspill 2007, elektronisk samarbeid i helse- og sosialsektoren**, blir det nå etablert et eget program for kommune. Første del av denne satsingen er 6 fyrtårnprosjekter som skal gjennomføres i Trondheim, Stavanger, Kongsvinger/Eidskog, Tromsø og Sandefjord. Den 6. kommunen vil bli avklart senere. Det kommer til å bli lagt spesiell vekt på at landets øvrige kommuner skal få

tilgang til resultatene fra fyrtårnsatsingen. KITH kommer spesielt til å arbeide med å få fyrtårnkommunene til å gjøre bruk av eksisterende standarder og å utvikle nye standarder i samarbeid med dem. Noen aktuelle fokusområder for fyrtårnprosjektene vil kunne være medisinering, individuell plan og løsninger for interkommunalt samarbeid.